Štev. 42 V Trstu, v sredo 18. februarja 1920 Letnik XLV

Izhaja vsak dan, ali ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška Št. 20.

Po odstopu Davidovićeve vlade

Negotovost glede sestave novega kabineta

Vest o odstopitvi Davidovićeve socijalno-demokratske vlade smo prejeli od agencije Štefani, dočim pa potrditve te vesti iz Jugoslavije doslej še nismo prejeli. Neko drugo, tudi iz italijanskih virov prihajajoče poročilo pravi, da je prestolonaslednik regent sprejel ostavko Davidovićeve vlade, a ji poveril nadaljnje vodstvo vladnih poslov do sestave nove vlade.

Iz zadnjih, 12. t. m. datiranih poročil, ki so nam došla iz krogov Slovenske ljudske stranke, torej s strani opozicije, bi se dalo sklepati, da prihaja sedaj na površje opozicija, to je, srbski radikalci, potem Narodni klub z dr. Laginjo na čelu in pa Jugoslovenski klub, kateremu načeluje dr. Korošec. Zdolaj objavljamo te sicer zakasnele, a vendar za poznavanje položaja potrebne vesti.

Kolikor se je dalo posneti iz dosedanjih vesti, se doslej ni mislilo na sestavo vlade s strani opozicije, ker je zlasti stremljenje prestolonaslednika regenta šlo za tem, da bi se sestavila koncetracijska vlada, v kateri naj bi bile zastopane vse parlamentarne stranke. Glavna vodilna misel je pač bila, da naj bi vlada i na znotraj, posebno pa na zunaj predstavljala ves uedinjeni jugoslovenski narod in tako dajala zlasti v zunanjiji politiki, z ozirom na londonsko konferenco in ž njo zvezane dogodke, vladnim ukrepom primeren in tudi nujno potreben poudarek. Da se to doseže s sestavo nove, zopet le strankarske vlade, pač ni verjetno. Menimo pa tudi, da bi ob vsem tem tudi ne bile ravno preveč koristne osebne izpremembe na nekaterih mestih, zlasti v ministrstu zunanjih stvari, kjer se dosedanji minister dr. Trumbić ni samo izkazal kot mož, ki je popolnoma na svojem mestu, temveč je že radi stvari same nujno potrebno, da vodstvo teh poslov ne prehaja iz rok v roke, ker take izpremembe vedno več škodujejo kot pa koristijo, ko se vkljub največji naslednikovi spretnosti le prerada vsaj kolikortoliko izgublja zveza med prejšnjim in poznejšim delovanjem.

Naše odkrito mnenje je, da je i z ozirom na notranji kakor tudi še bolj na zunanji položaj Jugoslavije v resnici nujno potrebna sestava koncentracijske vlade, ki bi kot predstaviteljica vsega uedinjenega naroda mogla z vso odločnostjo zastopati upravičene zahteve in potrebe naroda, države napram vsem in vsakomur. Vzporedno s to nalogo, ki se tiče zunanjih stvari, pa naj bi šla druga, tičoča se notranje uredbe države: čim prejšnji razpis volitev, ki naj podajo narodu zakonito zastopništvo pri urejevanju državnih poslov, kajti vkljub vsemu in vsem moramo dosedanjemu narodnemu predstavništvu, čigar velik del ni izvoljen po narodu, odrekati značaj in pravice narodnega zastopništva. Nova, koncentracijska vlada, v kateri naj bi bile zastopane vse stranke, naj bi nemudoma izdelala volilni red za ustavodajno narodno skupščino ter razpisala in izvedla volitve. Ako tudi stvar diši kolikortoliko po absolutizmu, jo je vendar treba nemudoma izvesti, kajti vsako odlašanje bi bilo le v škodo narodu in državi, in sedanje »narodno predstavništvo« bi s svojo strankarsko razoranostjo stvari več škodilo kot pa koristilo.

Govori se tudi o nekaki nevtralni vladi, nekakem, morda uradniškem kabinetu, s kakršnim se je delalo leta in leta v pokojni Avstriji. Ne verjamemo, da bi bila taka vlada primerna, posebno pa še v sedanjem času. Na koga naj se naslanja taka vlada? Ne rečemo, če bi šlo samo za ureditev notranjih stvari, da bi imela taka vlada edino le nalogo, da izvrši volitve v ustávodajno skupščino; toda z ozirom na sedanji zunanji položaj pa dvomimo, da bi mogla nevtralna vlada nastopati z vso tisto odločnostjo, ki jo z vso neizogibnostjo zahtevajo koristi države. Koristi države zahtevajo krepke, na ves narod se opirajoče vlade, in taka vlada more biti samo koncentracijska. Seveda pa bi bilo treba, da se v ta namen stranke sporazumejo, da opuste svojo strankarsko nespravljivost, bilo bi treba, da strankarska strast odstopi svoje mesto državni misli, ki gleda ne samo v minulost in sedanjost, temveč tudi v bodočnost, in se poleg drugega tudi zaveda, da država prav sedaj preživlja najnevarnejše čase, ko najmočnejši delajo z vsemi silami, da bi odkrhnili najplodonosnejšo vejo od jugoslovenskega narodnega debla! Če bi se tega v resnici zavedale stranke, če bi se le količkaj poizkušale vživeti v položaj vseh tistih stotisočev, katerim se pravkar kuje smrtna obsodba, bi pač ravnale malo drugače in se ne prepirale na žive in mrtve za oslovsko senco strankarskih koristi in ob tem prepiru upropaščale države

Velikansko odgovornost si nalagajo; naj pazijo, da ne pride nadnje prokletstvo!

V naslednjem naj objavimo zgoraj omenjene vesti.

BELGRAD, 12. (SLS) Radi nespremenjenega stališča demokratsko-socijalistične vlade so izgledi za koncentracijski kabinet slabi. Ako ne pride do koncentracijskega kabineta, se računa z gotovostjo, da bo dobil mandat za sestavo nove vlade opozicijski blok. Iz opozicijskega bloka sestavljena vlada bi sklicala parlament in delala ž njim. Povsem je gotovo, da bo to na dvoru našlo simpatije, čeprav Pribičević in njegovi drugovi agitirajo proti temu. Opozicijski blok bodo podpirali Črnogorci in pomirjevalni člani demokratske zaednice. Pričakuje se, da se tudi socijalistični zastopniki ne bodo pridružili abstinenci ministra notranjih zadev Pribičevića. Ako jutri ne pride do koncentracijske vlade, bo vlada gospoda Davidovića jutri ali pojutrišnjem podala demisijo. Parlament se po splošnem mnenju ne razpusti in bo 16. t. m. sklican ter se ne odgodi še dalje.

BELGRAD, 11. Na konferenci pri regentu je bilo sklenjeno, da vsaka stranka dostavi pismeno vsebino svojih pogojev regentu v roke. Pozornost je zbudilo dejstvo, da so vladne stranke stavile kot pogoj za sporazum zopet nove zahteve, katerih pri regentu niso navedle in ki pomenjajo za opozicijo novo izzivanje od strani demokratov. Pismo opozicije in v njem razloženo stališče je izredno koncilijantno. Sodi se, da vladne stranke nočejo sporazuma in da so zato razširile svoje zahteve. V političnih krogih se sodi, da nameravajo vladne stranke do zadnjega preprečevati sporazum, ker jim je ljubša nevtralna nego koncentracijska vlada. Demokratski listi že priporočajo za predsednika nevtralne vlade novoimenovanega washingtonskega poslanika Jovanovića, ki je demokrat. Da vladnim strankam ni za sporazum in da jim je za nevtralno vlado, se vidi iz tega, ker dvorni maršal Balugdžič že agitira za tako vlado. Radikalni politiki sodijo, da bi nevtralna vlada bila nesposobna, ker ne bi imela za seboj nobene stranke in ne bi nihče hotel prevzeti odgovornosti za njena dela. Zelo nevarno bi bilo, ako bi se stranke ne sporazumele, za ustavo, ker bi vsaka stranka šla v volilni boj s svojim načrtom ustave, kar bi zelo otežkočilo delovanje ustavotvorne skupščine. Nevtralna vlada ne bi bila sposobna, da ustvari tak sporazum. To bi mogla napraviti samo koncentracijska vlada.

* * *

Kongres jugoslovenskih prostovoljcev.

LJUBLJANA, 16. V dneh 8. in 9. t. m. se je vršil v Zagrebu pod pokroviteljstvom Njegovega Visočanstva prestolonaslednika Aleksandra, kongres jugoslovenskih prostovoljcev, katerega se je udeležilo nad 20 delegatov pokrajinskih organizacij iz cele naše države. Svečani otvoritvi so prisostvovali razni zastopniki vojaških in civilnih oblasti. Vlado je zastopal hrvatsk ban dr. Tomljenović, regenta pa divizijski general Matič. Z zborovanja se je poslala v Pariz naslednja brzojavka:

Kongres jugoslovenskih prostovoljcev, ki se je vršil 8. in 9. februarja t. l. v Zagrebu, katerega so se udeležili vsi zastopniki vseh pokrajinskih organizacij, katerih število znaša 60.000 borcev, pošilja naši mirovni delegaciji pozdrav in jo prosi, da sporoči mirovni konferenci naslednje:

Jugoslovenski prostovoljci, ki so se borili v zavezniških armadah za osvobojenje svojega naroda, katerih nenadkriljivo hrabrost in nedosegljivo požrtvovalnost so spoznali zavezniki na Dobrudži, na italijanski fronti, na Dobrem polju, Sokolu, Veterniku in Črni reki, bratje onih velikih junakov velike ameriške armade, globoko razočarani radi poslanega nam ultimatuma, pošiljamo svoj apel na tiste, kateri so pet let svetovne vojne propovedovali manjšinsko pravico in samoodločbo narodov, da se tudi danes spomnijo teh svojih velikih načel, katera so nas pripeljala do zmage.

Ako nočete teptati veličine poštenja in zna ajnosti gg. Wilsona, Lloyd Georgea, Clemenceaua, po katerih je dajala ententa jamstvo vsemu človeštvu, da je borba narodov borba za manjšinsko pravo in osvobojenje vseh narodov, tedaj dajte tudi našemu narodu, ki je dal svet svoje mladine za zmago zavezniških armad, vse, kar mu gre. Ne dovolimo, da bi se nam jemale naše historične in etnografske, danes s krvjo zapečatene pravice.

Vedite, da v danem primeru ne dosežete s silo svojih ciljev, ker na Vas pade proklestvo, po katerem kliče naša prelita kri. Grobovi naših junakov, katere smo pustili na Dobrudži, v Solunu in v Italiji, nas kličejo, da ne odložimo prej svojih maščevalnih nožev, ki smo jih nosili v Vaših vrstah, dokler ne vidimo, da je na obzorju novega življenja našemu narodu popolnoma zavladala pravica, in da maščevanje ni več potrebno.

IZ RUSIJE.

Kitajsko - ruski spor.

PEKING, 13. (S.) Vsled proglasa od 14. januarja, s katerim je ruski general Horvat naznanil, da prevzame vrhovno oblast nad vzhodno železnico, je poslala kitajska vlada ententnim vladam naslednjo izjavo: 1. Ker se vzhodna železnica nahaja na ozemlju kitajske republike, se ne more dovoliti, da bi tam kaka druga država istočasno izvrševala državno oblast. 2. General Horvat si kot ravnatelj železnice ne sme prilastiti političnih in upravnih oblasti. 3. Po določbah pogodbe glede vzhodne železnice pripada kitajski vladi zaščita ruskega osobja in tujcev na tej železnici.

Iz Madžarske.

Zapadna Ogrska pripade Avstriji.

BUDIMPEŠTA, 15. Kakor poročajo, je ententa dovolila Romuniji, da ostanejo njene čete v ozemlju onstran Tise. Ententin načrt je bil namreč prvotno, naj zasedejo češke čete zapadno Ogrsko v korist Avstrije. Ta načrt so pa opustili, ker bi zasedba s češkimi četami mogla povzročiti, da bi prišlo do krvavih spopadov s prebivalstvom ali madžarskim vojaštvom. Zato je najvišji svet sklenil, da bo imela Romunija ozemlje ob Tisi toliko časa zasedeno, dokler ne izpraznijo madžarske oblasti zapadne Ogrske. Novoizvoljeni zapadnoogrski poslanci so sklenili, da zavzamejo v protestni noti na pariški vrhovni svet odločno stališče proti odcepitvi zapadne Ogrske in da zahtevajo ljudsko glasovanje. Obenem so sklenili, ustanoviti posebno parlamentarno skupino v okvirju krščanskosocijalnega združenja.

Romuni proti Madžarjem.

BUDIMPEŠTA, 15. Kakor poroča Ogrski korespondenčni urad, so aretirali legacijskega svetnika pri ogrskem poslaništvu v Belgradu Antona Magyarja, ko se je mudil v Tamišvaru, kjer se je udeležil pogreba svojega očeta. Njegovi potni listi so bili popolnoma v redu. Ta vest ter poročila, da je bilo nekaj bivših honvedskih častnikov in civilnih oseb v Kološvaru obsojenih na smrt, zbuja veliko vznemirjenje. Na ta način se Madžarski še bolj otežkoča sprejem mirovne pogodbe.

Program madžarske narodne skupščine.

BUDIMPEŠTA, 16. (S.) Ministrski predsednik Huszar je očrtal ob otvoritvi narodne skupščine program takole: »Mi zastopamo demokracijo, ki temelji na moralni podlagi, in hočemo živeti v miru z drugimi državami. Madžarsko vprašanje je sedaj največje evropsko vprašanje; mi zahtevamo ljudsko glasovanje v vseh krajih, ki nam jih hočejo odtrgati. Naloga narodne skupščine je vzpostavitev miru, določitev državne oblike, sestava nove ustave, določitev nove volilne pravice in organizacija državne vojske.

Treba je ščititi — je nadaljeval govornik krščanski in madžarski značaj države. V narodni skupščini so zastopani vsi delavski sloji; nočemo torej voditi razrede politike. Narodna skupščina mora utrditi moč madžarskega poljedelskega prebivalstva, pri tem pa se ne smejo pozabiti dolžnosti napram drugim slojem. Začeti hočemo krščansko dobo in preprečiti nevarnost revolucije, in pri tem ne bo mankala močna roka. Govornik je zaključil, da bo prvi zakon, ki se predloži narodni skupščini, zakon o izvolitvi začasnega vladarja.

Iz Avstrije.

Konferenca zastopnikov avstrijskih dežel.

SOLNOGRAD, 16. (S.) Na konferenci zastopnikov raznih avstrijskih dežela se je razpravljalo danes o bodoči obliki avstrijske dežele. Krščanski socijalci in liberalci so se izjavili za skupno državo; solnograški, tirolski in predarlski socijalisti so se izjavili za enotno državo s posebnimi deželnimi upravami; dunajski, nižjeavstrijski in gornjeavstrijski socijalisti so se izjavili za zvezno državo pod pogojem, da se ohrani popolna demokracija, a štajerski socijalisti so se izjavili za zvezno državo brez pridržkov.

Kredit za Avstrijo odgoden.

DUNAJ, 15. »Neue Freie Presse« javlja po informacijah iz Pariza, da je kredit za Avstrijo odgoden. Pač pa je upati, da ententa dovoli, da se vrnejo inozemski papirji v posesti Avstrije v znesku 250 milijonov frankov.

Avstrijsko vojaštvo pod kontrolo.

DUNAJ, 15. Italijanska vojaška misija je sporočila, da bo v svrho nadziranja vojaških zadev Avstrije prispela v kratkem na Dunaj mednarodna vojaška kontrolna komisija, približno 200 častnikov in 1000 mož.

Najem tobačnega monopola.

DUNAJ, 15. »Der Neue Tag« trdi, da niso uspela avstrijska pogajanja s holandskim konzorcijem glede najema tobačnega monopola, in sicer zaradi negotovosti socijalno-političnih razmer v Avstriji.

Za prehrano Avstrije.

DUNAJ, 16. (S.) Komisija za odškodnine je obvestila avstrijskega državnega tajnika, da se je avstrijski vladi dovolilo prosto razpolaganje z inozemskimi vrednostnicami v svrho nakupa živil, bodisi da gre za inozemske vrednostnice, izdane v Zedinjenih državah ali nevtralnih državah in ki se nahajajo v Avstriji, v nevtralnih državah, ali pa v državah, nekdanjih avstrijskih zaveznicah. Istočasno je konferenca poslanikov obvestila avstrijsko vlado, da so se avstrijski predlogi poslali s priporočilom štirim glavnim vlastim, ki so se opozorile na nevarnost katastrofe, ki lahko ogrozi srednjo Evropo.

Mirovna konferenca.

Nemški vojni krivci se bodo sodili v Nemčiji.

PARIZ, 16. Nemčija je poslala dne 25. januarja 1920. zaveznikom v odgovor na njihove zahteve po izročitvi vojnih krivcev noto, v kateri je opozarjala na težke politične in gospodarske posledice, ki bi jih imela izvršitev zavezniških zahtev. Nemška vlada je vsled tega predlagala, naj zavezniki dovole, da se nemški vojni krivci sodijo v Nemčiji, in je istočasno izjavila, da je pripravljena dati vsa jamstva za pravično sodbo.

Zavezniki so sedaj odgovorili z noto, v kateri poudarjajo, da nemška vlada izjavlja, da ne more izvršiti določeb, ki jih je sama podpisala, in jemljejo na znanje njeno izjavo, da je pripravljena začeti pred sodiščem v Lipskem postopanje proti vsem Nemcem, katerih izročitev so zahtevale zavezniške države. Zavezniki smatrajo, da se ta nemški predlog ne protivi duhu in besedilu mirovne pogodbe, in se zato nočejo vmešavati v postopanje, razpravo in sodbo, prepuščajoč Nemčiji popolno odgovornost; pridržujejo pa si po dejstvih sodbo o nemški dobri veri, o njenem priznanju svojih zločinov in iskreni želji po pomaganju pri kaznovanju krivcev. Zavezniki bodo videli, ali je nemška vlada, ki izjavlja, da ji je nemogoče zapreti in izročiti zaveznikom vojne krivce, res odločena uvesti proti njim kazensko postopanje pred vrhovnim sodiščem v Lipskem. Zavezniki hočejo, da zmaga resnica in pravica, in so zato poverili mešani medzavezniški komisiji nalogo, da zbere, priobči in sporoči nemški vladi podrobne obtožbe, ki so se navedle proti vsakemu nemškemu vojnemu krivcu. Končno opozarjajo zavezniki, da predlagano kazensko postopanje ne more nikakor razveljaviti določeb čl. 228 in 200 mirovne pogodbe, in si pridržujejo sodbo, ali ne bo posledica vseh nemških zagotovil ta, da se krivci izognejo kazni za svoje zločine; v tem slučaju bi zavezniki ne odlagali z izvršitvijo svojih pravic in bi poverili vso zadevo lastnim sodiščem.

Zavezniki obnavljajo svojo prošnjo glede izročitve Viljema.

PARIZ, 17. Zavezniki so odgovorili na noto nizozemske vlade, ki je odklonila izročitev bivšega nemškega cesarja, sklicujoč se na svoje zakone. Zavezniki naglašajo, da morajo obnoviti svojo prošnjo, ker jim dajo do tega pravico njihove prestane žrtve. Opozarjajo nizozemsko vlado, da ne sme te zadeve presojevati samo s stališča lastnih dolžnosti, ker je tudi ona del skupnosti civiliziranih držav in ker je nemogoče zatajiti moč zahteve po izročitvi, ki jo je podpisalo 26 zavezniških držav. Zavezniki ne verjamejo, da bi mogla Nizozemska pozabiti, da je politika in osebno delovanje človeka, ki ga zavezniki zahtevajo, krivo smrti skoraj 10 milijonov ljudi v cvetu svoje mladosti, opustošenja industrijskih, mirnih in srečnih dežela in končno tudi sedanji veliki bedi vseh narodov, tem bolj, ker so med nedolžnimi žrtvami njegovih zločinov tudi nizozemski državljani, ki so morali izgubiti svoje življenje na visokem morju. Zavezniki ne verjamejo, da se Nizozemska namerava odločiti od ostalega sveta in opozarjajo nizozemsko vlado, da bo morala prevzeti, če vztraja na svojem stališču, neposredno odgovornost za posledice, ki bi jih moglo imeti dejstvo, da se Viljem nahaja tako blizu Nemčije in da more vkljub vsemu nadzorstvu podžigati nevarno propagando v Nemčiji. Končno se nizozemska vlada opozarja, da bi mogel postati položaj zelo resen, če bi ne mogla dati jamstev, ki jih zahteva evropski mir.

Londonska konferenca.

LONDON, 16. (S.) Reuterjeva agencija pravi, da sta imela italijanski in angleški ministrski predsednik popoldne dolg pogovor bržkone o jadranskem vprašanju. Konferenca se je sestala šele ob 17. Razpravljalo se je o turškem in armenskem vprašanju; toda do kake odločitve ni prišlo. Konferenca se je zaključila ob 18.

LONDON, 16. (S.) Vrhovni svet se je sestal danes ob 11. Prisotni so bili Lloyd George, Nitti, Curzon, Chambon, Bertelot, Hinda in Venizelos, ki je poročal o stališču Grčije napram ureditvi turškega vprašanja. Vrhovni svet se je vnovič sestal ob 5. Seja je trajala zelo dolgo.

Turško vprašanje.

LONDON, 16. (S.) Konferenca bo nadaljevala danes svoje delo; razpravljala bo o določitvi turških meja v Evropi. Carigrad se ne postavi pod mednarodno nadzorstvo, temveč ostane tam sultam kot vladar. Zavezniki prevzamejo vojaško in pomorsko nadzorstvo nad Dardanelami in morsko ožino. Bržkone se bo sklenila ustanovitev gospodarske zone v Anatoliji.

Jadransko vprašanje.

WILSONOVA NOTA IN JUGOSLOVENSKA DELEGACIJA.

Točna vsebina Wilsonove note, ki je naredila križ črez mnogokatere račune, ni še znana; znano je samo to, da se jadransko vprašanje ne reši tako kmalu in da se mogoče reši, kakor se ni pričakovalo. Govori se, da je Wilsonova nota pisana skoraj v grozilnem tonu in da se lahko smatra za »ultimatum«. Wilson ugotavlja baje najprej, da ne more sprejeti ne zadnjega zavezniškega načrta ne londonske pogodbe ker ne more dovoliti takega nasilja na malem narodu, ker se to nikakor ne strinja z idealnimi načeli, zaradi katerih je Amerika vstopila v vojno. Predsednik očita nadalje zaveznikom, da so delali brez vsakega obzira do njega in Amerike.

Zavezniki pripravljajo medtem odgovor na to noto, ki jih je spravila v zelo mučen položaj. Odgovor je težaven, kajti vkljub vsemu nasprotnemu zatrjevanju je Evropa vendar odvisna od Amerike. Odgovorili boste samo Francija in Anglija, kajti nota ni bila naslovljena tudi na Italijo, kar je italijanske kroge zelo osupnilo. Dejstvo, da Anglija in Francija — kakor se zatrjuje — poudarjajo svojo solidarnost z Italijo, je slaba tolažba, kakor je razvidno iz rimskih poročil. V Rimu smatrajo položaj za zelo resen in pričakujejo več od notranjega spora v Zedinjenih državah in izpremembe jugoslovenske politike nego od zavezniškega odgovora Wilsonu. Samoobsebi je umevno, da se poizkuša ublažiti vpliv Wilsonove note s starimi zavijanji, češ Wilson ni odgovoren za svoje dejanje, Wilson in Amerika itd. V kolikor so te domneve upravičene, nam pokaže najbližja bodočnost; dosedanji dogodki in zmedena poročila o Wilsonovi noti na vsak način ne dokazujejo, da se Wilsonova nota smatra za pismo neodgovornega človeka.... Poročila se glase:

WASHINGTON, 16. (S.) Izjavlja se uradno, da francosko časopisje tolmači Wilsonovo noto preveč kategorično; zagotavlja se, da predsednik v svoji noti ententnim ministrskim predsednikom nikakor ne pravi, da se Zedinjene države ne bodo več pečale z evropskimi zadevami, če se razpravlja o reškem vprašanju, ne da bi se vprašala Amerika za mnenje.

LONDON, 17. (S.) »Daily Mail« poroča iz New Yorka: Wilsonov tajnik je izjavil davi, da predsednik v svoji noti ne grozi z opustitvijo evropskih zadev, temveč z umikom ameriških ladij iz Jadranskega morja.

WASHIGTON, 17. (S.) Javlja se, da bodo tudi Zedinjene države med petimi državami, ki prevzamejo policijsko službo na Jadranu.

WASHINGTON, 17. (S.) Grayson javlja, da gre Wilsonovo zdravje vedno na bolje.

NEW YORK, 17. (S.) Newsov washingtonski poročevalec javlja, da kroži glas, da je bil v minuli noči pozvan dr. Veronz, špecijalist v neuropatalogiji, v Belo Hišo. Istočasno je bil pozvan tudi dr. Grayson, predsednikov zdravnik.

Poročila se res imenitno strinjajo!

Medtem se javlja, da so zavezniki že odgovorili na Wilsonovo noto.

»Stefani« poroča iz **Londona**, 17.: Reuterjeva agencija pravi, da se je odgovorilo na Wilsonovo noto, ki je povzročila splošno začudenje v Londonu, kjer se poudarja, da se stališče Italije popolnoma strinja z angleškim in francoskim stališčem. Ker nota ni naslovljena na Italijo, boste odgovorili samo Francija in Anglija. Sporazum med Francijo, Anglijo in Italijo ni popoln samo v reškem vprašanju, temveč tudi v vseh drugih vprašanjih na konferenci.

— Stališče jugoslovenske delegacije je pojasnil Trumbić v pogovoru z londonskim poročevalcem pariškega »Journala«: »Wilsonov čin — je rekel Trumbić — kaže veliko značaja: on vsaj se ni izpremenil; v vedenju vrhovnega sveta pa se zapažajo izpremembe, katerih vzroki mi niso znani. V francosko-angleško - ameriški spomenici v minulem decembru se je mirno razpravljalo o vprašanjih, od katerih ni odvisen padec kakega ministrstva, temveč bodočnost celega naroda. Nenadoma pa je Clemenceau 3. januarja pokazal drugačno mnenje. Njegov poziv, naj popustim, češ da tudi Francija ni bila zadoščena, je naredil na me velik vtisk, toda nisem opustil upravičenih zahtev.

Dan pozneje je bila sestavljena nota, proti kateri so se vršile v Belgradu demonstracije. Tudi sedaj prihaja gibanje iz Belgrada, in jaz bi ne mogel reči, kdo bolj odločno vztraja pri naših zahtevah, Srbi ali Hrvati.

Vsled Wilsonovega posredovanje, se bomo sedaj vedli pasivno.«

Novi predsednik francoske republike.

PARIZ, 16. (S.) Novemu predsedniku francoske republike Deschanelu se izroči oblast v predsednikovi palači, nakar ga sprejme mestni svet v mestni palači. Cerimonije se udeleže Poincaré, Loubet in Falliéres. Govorili bodo predsednik mestnega sveta, seinski prefekt in Deschanel.

Požar na parniku.

PARIZ, 16. Na dan 1. t. m. je prispela radiobrzojavka parnika »Ville d'Alger«, ki je javljala, da se parnik, na katerem je bilo 91 potnikov in 50 mornarjev ter tovor ruma in sladkorja, nahaja 130 milj od Renniona in da je izbruhnil na krovu požar. »Ville du Havre« je odplul 2. t. m. na pomoč in je 5. t. m. opoldne našel goreči parnik, na katerem pa ni bilo več ne potnikov ne posadke. Doslej se ve samo, da je priplul en rešilni čoln s ponesrečenci v Foulpointe. O drugih čolnih ni doslej nobenega sledu; vse iskanje je bilo zastonj.

Razgovor z anarhistom Malatesto.

Firenze, 11. svečana.

Florentinska »La Nazione della Sera« je priobčila te dni razgovor svojega bolonjskega dopisnika z vodjo anarhistov, Erricom Malatesto, ki bo gotovo zanimal tudi naše čitatelje. Znano je, da so Malatesto po zborovanju, ki ga je imel v Livornu, aretirali na postaji Tombolo in ga prepeljali v florentinske zapore. Vzrok: zločinsko hujskanje ljudstva proti državi in njenim oblastem. Ko je delavstvo v Livornu to izvedelo, je proglasilo splošno stavko, ki bi ne smela končati, dokler bi Malatesta ne bil prost. Oblasti so uvidele svojo nemoč napram temu dejstvu in hočeš — nočeš izpustile Malatesto. Ta je brzojavil takoj v Livorno, a delavstvo ni hotelo verjeti ne brzojavki, ne poročilom v časopisju in zahtevalo, da se mora Malatesta sam vrniti v Livorno in s svojo navzočnostjo dokazati resničnost vesti. Malatesta je to tudi storil, bil v Livorno svečano sprejet in odpotoval nato v Bologno, da nadaljuje svoje agitacijsko delovanje.

Bolonjski dopisnik imenovanega lista pravi, da Malatesta nikakor ni »strašen«, kakor si ga predstavljajo ljudje, ki ga niso še videli. Ko je prispel v Bologno, ga je pričakovala na postaji množica prijateljev in radovednežev. Orožniki so vzdrževali red, kakor če bi bil prišel kak kralj. Droben in majhen, je stopil Malatesta iz vlaka, s širokim klobukom na glavi, s črno pentljo okoli vrata. Če mu denete v usta še majhno pipico, pravi dopisnik in ga poprosite, naj sede na stolček za čevljarsko mizico, in naj vzame v roke podplat in kladivo, pa imate klasičen tip čevljarja na deželi. Taka je Malatestova zunanjost, ki skriva silno energijo, železno voljo in duševno moč, ki onemamlja vse poslušalce.

Malatesta žari zmagoslavja. Dogodek o njegovi aretaciji in takojšnjem izpustu je po njegovem mnenju najlepši dokaz o onemoglosti zakona, o strahu buržoazije, o smešnosti, ki spremlja smrt sedanje družbe.

»Zakon!... Zakon!...« se posmehuje Malatesta — »smešna stvar. Danes ukazuje ljudstvo, ki polagoma briše iz kazenskega zakonika vse člene, ki mu niso po volji, dokler ne bomo zrušili še tisto malenkost, ki jih ostane. Zbrisali smo člen 248, ki je obsojal naše organizacije kot zločinske družbe; železničarji so zbrisali člen 56. in zadnji dogodek o moji aretaciji je uničil člen 246., slavno orožje buržoazije proti naši propagandi. Kraljevi prokuratorji bodo lahko izdajali ukaze o aretaciji, dokler jih bodo hoteli, a naj poizkušajo jih uveljavotvariti!... Ali ste videli, kaj se je zgodilo, ko so me aretirali? Italija je bila v nevarnosti takošnje revolucije...

»To je malo predebelo...«

»Tako je, kakor vam pravim! Med našimi zborovalci vlada naslednji sporazum: če bi katerikoli naših agitatorjev bil zaprt radi inkriminiranih govorov, se proglasi splošna stavka do skrajnosti! In če sem bil takoj izpuščen, se je to zgodilo le vsled tega! Preiskovalnemu sodniku v Firenzi, ki mi je našteval vse inkriminirane dele mojih govorov, sem odgovoril jasno in odkrito: »Prav tako je.« Takoj nato so mi dovolili začasno prostost, a pod pogojem, da takoj zapustim Firenze. Toda

PODLISTEK

Za staro pravdo. (99)

Avgust Šenoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

»Pa dobro, dobro,« je pritrdil stari, nagnivši glavo, »bodi po tvojem.«

* * *

Jutro je, lepo vedro jutro. Sveže zelenilo drhti pod kapljicami, ptice se vijejo nestalno po zraku, a človek diše iz vse duše, da se mu prsi napenjajo od življenja. Na njivi pri reki Krapini, med nizko zeleno turščico, stoje vrste kmetic, prekopavajoč zemljo z motiko. Obleka se jim beli, tkanice rdeče, kite igrajo deklicam po ramah bele srajce; pripogibljejo se in zatiskajo motiko v črno zemljo. Tudi Jana je med njimi, a ona je bolj zardela, bolj polna. Zasukala je rokava na polnih rokah, dekliška prsa ji drhte, lahko in okretno dviga in spušča motiko. Ženske so zapele; lahno se razlega pesem po ravnici in se zavlačuje v zategnjenih zvokih v pogorje, ali Jana molči, Jana gleda v tla, kakor da je zanemela. Že je bilo blizu poldneva. Tedaj sta pridirjala od Suseda dva konjenika. Ženske so privzdignile glavo.

»Gospod gre,« so šepnile hkratu. Da, prijahal je Tahi, a za njim sluga Peter Bošnjak. Starčev obraz je pobledel, izpod obrvi sta sevali dve ognjeni očesi, obraz mu je bil razoran, ustnici ste podrhtavali kakor od bolečine. Jana je povzdignila oko. Zapazila je Petra. Zardela je, kakor da se ji je razbeljen nož potisnil v srce. Začela je dalje delati. Gospod Tahi je na konju obšel delavke; prišel je tudi do Jane. Peter je pomežikal z očesom in pokazal s prstom na Jano. Tahi je nategnil obrvi, oko mu je zažarelo in pokimal je.

»Ali ste čule,« je izpregovoril Tahi, »danes morete kositi na Susedu; vem, da doma itak nimate kruha. Pa ste tudi zaslužile.«

V tem je zazvonilo v Brdovcu poldne. Ženske so vrgle od sebe motike in se prekrižale.

»Sedaj pojdite na Sused,« je nadaljeval Tahi, »dobro ste delale. Vse naj gredo, jaz hočem tako.«

Jani je zatripalo srce silneje; ali tudi ona je položila motiko na rame ter je s povešeno glavo krenila za drugimi.

Ko so pojedle, se je bilo treba vrniti na delo. Počasi je šla vrsta belih kmetic iz grajskih vrat. Tudi Jana je hotela oditi. V tistem hipu je stopil prednjo močan sluga in rekel:

»Deklica, počakaj malo!«

»Pojdi s pota,« je odvrnila deklica, »ne poznam šale; mudi se mi na delo.«

»Počakaj, pravim!« je ponovil sluga in posegel po nji; deklica pa je zardevši in zamahnivši z motiko, zaklicala jezno:

»S pota, prostak, ali pa te z motiko.« Ali isti hip ji je drug sluga iztrgal motiko, a Peter Bošnjak je, režeč se, zaprl grajska vrata.

»Pustite me, zločinci!« je vrisnila deklica, tresoč se od strahu.

»Ne boj se me, golobica,« se je nasmehnil Peter, »milostljivi gospodar vprašuje po tebi.«

»Gospodar? Lažeš! Kaj neki bi hotel od mene gospodar?«

»Ima s tabo neke račune,« je zarežal Peter in namignil slugama.

(Dalje.)

odgovoril sem, da ne obljubljam ničesar! Tedaj je prišel uradnik in me prosil naj vseeno odidem, da mi je svobodno ostati ali odpotovati, kakor je moja volja. Popolna predaja. Danes praznujemo zato odpravo drugega člena kazenskega zkonika...«

»Toda proces se bo vršil.«

»Seveda se bo vršil. In videti hočemo obsodbo in posledice obsodbe!

»Zakaj tedaj govorite na vaših zborovanjih o reakciji, zavratnosti in sužnosti sedanje politike?«

»Zato, ker je taka, kar se sedaj godi, ni sad liberalne politike, ampak ubogljivost do naše volje. In to je, kar si za sedaj jemljemo.«

»Revolucija v najkrajšem času torej?...«

»Bolj kratkem kot si mislimo.«

»Toda, ali se Vam nikdar ne pripeti, da pogledate preko mej Italije, kaj se godi in kaj... se ne godi? Ali ne mislite na železni obroč, s katerim bi druge narodnosti polzkušale zadušiti eventualno italijansko revolucijo?«

»Stara povest o Ameriki, o dolgovih, o živežu, ki bi ne prišel? Hočete reči to, kaj ne? A jaz pravim n. pr., da Amerike pred l. 1492. ni bilo. Italija pač!«

»A bili smo pred l. 1492...«

»Zemlja je vedno ista. Če ne bodo poslali živeža, bomo vzeli vsi lopato v roke.«

»Ne zdi se, da bi stremljenje ljudstva šlo za kopanjem. Nasprotno, vsi streme po udobnosti in po 8urnem delavniku.«

»In je tudi pravično tako. Zakaj naj bi ljudstvo odrekalo čemu, medtem ko drugi uživajo? Sicer pa bo italijanski revoluciji sledila prava revolucija Srednje Evrope in zveza z Rusijo bo izvršila ostalo.«

»O, načrt je zelo preprost... ali se ne bojite, da je malo... preprost?«

Malatesta je zaničal tako suho in kratko, kakor da noče polemik.

»Sicer pa,« je dodal, »naša taktika ne obstoja v mednarodnju, ampak v delu! Delati vedno in povsod! Ni delstva, ki bi ne služilo. Ena sama stvar je nepotrebna: razpravljanje. In upamo, da se o tem prepričajo tudi oni tovariši, ki so bili poslani v parlament in ki se ne sramujejo ostati tam, medtem ko ljudstvo na ulicah kaže toliko dozorelosti za — dejanja!...«

Domače vesti.

Njegovi ekscelenci, gospodu generalnemu civilnemu komisarju v razmišljanje! Te dni smo videli neko pričbičlo poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Trstu, glasom katerega so za brzojavni promet s tega ozemlja dopuščeni le: italijanski, francoski, angleški, **nemški** in — **japonski jezik!!!** Na slovenskem ozemlju in za slovensko prebivalstvo moreš pač brzojaviti v japonskem jeziku, ne moreš pa v jeziku ljudstva! Ekscelenca, prosimo Vas, razmišljajte o tem: kaka čustva mora taka praksa izzivati v ljudstvu dežele, ki jo upravljate Vi v imenu države, ki je zasedla to ozemlje?! — Na postajah državne železnice se dogaja, da uradnik pri blagajni na zahtevo v slovenskem jeziku odgovarja: Govorite v katerem-koli jeziku — nemškem, francoskem, kakor hočete — samo ne v tem barbarskem jeziku! Ekscelenca! Razmišljajte, kako mora biti našemu človeku pri srcu, ko čuje, da se na železnici, ki teče po njegovi zemlji in ki je njemu namenjena, tako ganljivo govori o njegovem jeziku, ki ga — bodite uverjeni, ekscelenca! — ljubi z vsem žarom svoje duše!! Ekscelenca nam gotovo pritrdite, če pravimo, da marsikaj, kar je bilo morda v prvih časih zasedbe potrebno, danes nikakor ni več upravičeno. Posebno glede rekvizicij, bodi raznih predmetov, bodi prostorov. Ali te dni se je dogodilo v Ajdovščini, da je vojaška oblast rekvirirala **edino** dvorano, ki so jo imela tamošnja štelvilna društva na razpolago, s čimer je tem društvom odvzeta vsaka možnost delovanja. In med temi društvi je posebno dramatični krožek, torej naprava eminentno kulturnega pomena. Ta odredba je zagrenila prebivalstvu dušo tem bolj, ker je uverjeno, da ni bilo nobene resnične vojaške potrebe za to! A še hujše, nego odtegnitev dverane same, je zavzelo prebivalstvo dejstvo, da so takoj postavili v dvorano — strojnice! Zakaj? Čemu? Da bi ne bilo v Ajdovščini prav nobenega prostora za pohrano tistih strojnic — ta misel je seveda izključena. Zato si domneva ljudstvo, da je to izrez nezaupanja! Ni pa Vam potreba praviti, ekscelenca, kako da taki izrazi nezaupanja od strani oblasti napram ljudstvu, morejo med ljudstvom izzivati — tudi nezaupanje! To pa gotovo ne more biti v skladu z Vašimi nameni, ekscelenca. Prosimo torej: vzemite te navedbe na znanje, razmišljajte, jeli tako postopanje v skladu z volio Italije, da to svet smatra za državo — svobode, in ukrenite primerno. In hitro in odločno, da ne bo mislilo prebivalstvo, da tudi tu velja tisti znani ruski rek: Bog visoko, a car daleko!

Izplačevanje 20%tnega dodatka za zamenjane krone. Občinstvu se naznanja, da se bo začelo izplačevanje omenjenega dodatka 25. februarja t. l. ter se bo vršilo na sledeči način: 1. Za avstrijske tankovce, ki so se zamenjali pri poštnih uradih v Trstu in v Gorici, se bo ta dodatek izplačal potom poštnih nakaznic, ki se bodo vročile posestnikom potrdil, vzorec B. Nakaznice se bodo izplačevale prizadetim **osebno** pri poštnih uradih in proti vrnitvi rečenih potrdil. 2. Če se je zamenjava izvršila pri poštnih uradih na Primorskem, v tržaški občinski zakladnici in v mestni zastavljalnici, se bo izplačal omenjeni dodatek **osebno** posestnikom potrdil vzorca **B.** Izplačevanje se bo vršilo v omenjenih uradih po razporedu, ki ga bodo sami določili. Prizadeti bodo morali povrniti potrdilo in zraven tega tudi podpisati pobotnico za prejeti znesek. 3. Onim, ki so zamenjali denar na finančnem ravnateljstvu v Trstu, pri davčnih in carinskih uradih, se bo izplačeval dodatek ravnotam in sicer ob dnevih, ki jih bodo dotični uradi določili s posebnimi oglasi. Posestniki potrdil bodo morali iti osebno po denar in potrdila pvrniti. 4. Tistim, ki so zamenjavo izvršili v tržaškem loterijskem uradu, se bode dodatek izplačeval v istem uradu in na isti način, kot je bilo rečeno pod št. 3. 5. Tistim, katerim so zamenjavo izvršile »Banca d'Italia« v Trstu, v Gorici in v Puli ali pa »Banco di Napoli« in »Banco di Sicilia« v Trstu, se bo dodatek izplačal ravno tam, in sicer na njih zahtevo in proti povrnitvi potrdila. 6. Če se je zamenjava izvršila v začasnih podružnicah »Banco di Napoli« v Poreču in »Banco di Napoli« v Pazinu, se bo izplačevanje vršilo, proti povrnitvi potrdil, v prostorih omenjenih denarnih zavodov v Trstu. — Izplačevalo se bo z državnimi boni ali pa v gotovini po členu 14. kr. dekreta o urejevanju valute od 27. novembra 1919. št. 2227. Dodatki za državne papirje in blagajniške bone s posebno serijo se bodo izplačevali v podružnicah »Banco d'Italia« v Trstu, Gorici in v Puli proti predložitvi potrdila, da so bili omenjeni državni papirji in blagajniški boni s posebno serijo zamenjani v navadne blagajniške bone. Državni papirji in blagajniški boni s posebno serijo se bodo tudi dalje zamenjavali v omenjenih podružnicah »Banca d'Italia«, toda le na podlagi posebnega dovoljenja zakladnega nadzorništva v Trstu.

Vodilelji mestnih šol so vabljeni na njen sestanek v četrtek, 19. februarja, ob 14'30, v rojansko šolo.

Državni izpiti za kaligrafijo. Šolsko nadzorništvo v Milanu naznanja, da se bodo vršili 19., 20., 21. in 22. aprila t. l. pri omenjenem nadzorništvu sposobnostni izpiti za poučevanje kaligrafije v srednjih šolah. Prošnje za pripustitev k izpitom se morajo vložiti pri omenjenem nadzorništvu do 28. februarja 1920. s sledečimi prilogami: a) maturitetno izpričevalo kake srednje šole, ali višja učiteljska diploma, ali pa kaka sposobnostna diploma za poučevanje v srednjih šolah; b) krstni list (moški kandidatje ne smejo biti mlajši od 20 let, ženske pa ne mlajše od 19 let); c) Kazensko izpričevalo; č) Izpričevalo o lepem vedenju; d) Zdravniško izpričevalo in e) potrdilo, da je kandidat italijanski državljan, izvzemši slučaje ki se predvidevajo v čl. 255 zakona od 3. novembra 1859.

Odloki o veljavnosti izpitov. Naučno ministrstvo je odredilo: 1) da se sposobnostna izpričevala za poučevanje v meščanskih šolah ne morejo smatrati za enakoveljavna z diplomami, ki so jih izdala višja ženska učiteljišča (Istituti sup. di Magistero femminile). 2) Pač pa se imajo smatrati za enakoveljavna z omenjenimi diplomami: a) Sposobnostna izpričevala za poučevanje v ženskih licejih, katera so se dobila na podlagi odredbe bivšega avstrijskega naučnega ministrstva od 15. junija 1911., št. 117; b sposobnostna izpričevala takozvanih licealnih učiteljic (docenti liceali).

Tobak, sol in kinin se podražajo. Generalni civilni komisarijat je izdal odredbo, s katero se določajo nove povišane cene tobaka, soli in kinina. Odredba določa obenem tudi odstotke, ki pripadajo razprodajalcem gorlomenjenega blaga. Tobakarnarjem se bo znižal ta odstotek od 7'50 lir na 7 lir; prodajalcem soli se bo zvišal odstotek od 1'50 lir na 2'50 lir. Odstotek od državnega kinina je odmerjen kakor sledi: a) za založnike: od kinina v tablicah in krogljicah po 5 lir od kg. od raztopnin po 10 lir od kg; b) za razprodajalce in lekarnarje: v tablicah in krogljicah po 15 lir od kg; za raztopnine po 30 lir od kg. Nove cene tobaka in soli, veljajo od 15. februarja, nove cene kinina pa stopijo v veljavo 1. marca 1920.

V pulskem gubernatoratu. Ministrski svet je pred kratkim imenoval g. advokata Giovanni Oriolo, dosedanjega državnega komisarja občine Tivoli, za civilnega gubernatorja v Puli.

Kolki za inozemske menice. Finančno ravnateljstvo za Primorje naznanja, da se mora računati kolkovna pristojbina za menice, ki so izplačljive v tuji valuti, v vrednosti, ki je zaznamovana na menici, alla pari in sicer po navadnem razmerju med italijansko in tujo denarno enoto. Frank se bo torej smatral za enakega liri, angl. funt bo enak 25 liram, dolar 5 lram itd.

Slovensko gledališče. V četrtek, 19. t. m. **točno ob 20'30** se bo vršila premijera Jurčič-Govekarjeve narodne igre v petih dejanjih in dveh slikah **»Rokovnjači«** z orkestrom. Ob tej priliki nastopi ves ansambel; pevske točke spremlja orkester pod vodstvom g. D. Stularja. Izpremembe se bodo vršile pri odprtem odru. V glavnih ulggah nastopijo Nande, glavar rokovnjačev, g. Kral, Mozol g. Sila, ter gg. Požar, Širok, Terčič; gdč. Bizjakova nastopi kot ciganka Nona, gdč. Kraljeva kot Polonca; druge ženske uloge so v rokah g. Silove, Gradišarjeve, Voukove in Mezgečeve. Med pavzami bo sviral orkester. Vstopnice k tej predstavi so v predprodaji pri gledališki blagajni v veži Narodnega doma. — Jutri v sredo 18. t. m. **točno ob 20** generalna vaja za **ves ansambel.**

Za upokojence južne železnice. Kakor smo že poročali, dobe sedaj tudi upokojenci južne železnice pokojnino v lirah alla pari, to se pravi: toliko lir, kolikor je pokojnina znašala v kronah. Za mesec februar t. l. se bo izplačala že pokojnina na ta način, in sicer 23. februarja. Za čas od 1. maŕnika l. 1919. pa do 31. januarja l. 1920. se razlika 60% izplača tudi 23. februarja. Za mesec februar, marec in april leta 1919. se izplača 20% vsled regulacije valute, toda za to je treba napraviti pismeno prošnjo, katera naj se odda načelniku bližnje postaje (južne železnice. Za vsa izplačila je treba predložiti izkaznico o pristojnosti (domovinski list). — Znano nam je, da veliko upokojenih južnih železničarjev, posebno onih, ki prebivajo na deželi, ne ve nič o teh ukrepih. Zato bi želeli, da jih o stveri obveste občinski uradi, ali pa morda še bolje, da čč. duhovščina oznani to s prižnice, ker je škoda, da bi upokojenci izgubljali vsled neobveščenja velik del svoje pokojnine.

Barkovljansko pevsko društvo »Adrija« je priredilo v nedeljo v barkovljanskem Narodnem domu veselico, ki je pokazala predvsem, kako vrlo zopet deluje to društvo, potem pa tudi, da sme društvo v resnici računati na naklonjenost občinstva, domačega in neznega. Ljudstva se je zbralo toliko, da je bila dvorana nabito polna, a dosti ljudi je moralo oditi, ker ni bilo prostora. Društv je nastopilo s svojim mešanim in moškim zborom, samimi mladimi močmi, ker starejši mendа mislijo, da se smejo nekoliko odpočiti in morejo prepuščati društveno delo mladini. Dobro je to v toliko, da se na ta način v mladini vzbuja veselje do samostojnega dela, v drugem pogledu pa je vendar bolje, da sodelujejo vse, kajti čim več narodnih delavcev se zbira pri skupnem delu, tem boljšega uspeha je pričakovati. Zboru se je videlo, da je še mlad. Ženski glasovi in prav tako tudi tenorji kažejo najboljši materijal in tudi precejšnjo izvežbanost, v basih pa manka zaležnosti in se e zato tudi napram ostalim glasovom v tem pogledu kazala precejšnja praznina. Pele so se poleg ene ruske skorai same hrvatske in srbske narodne. Tempi tupatam niso bili najprimernejši, pač nekoliko prepočasni, drugače pa izvajanja vse hvale vredno, kar velja tudi za »Lepo Vido«. Pevovodji pa bi priporočali, da posveča več pažnje enotni izgovorjavi vokalov, ker istočasna izgovorjava n. pr. štega »e« široko in ozko zelo kvari. Moški zbor zaostaja za mešanim, in se posebno tu čuti ono, kar smo preje rekli o basih. Splošno pa je treba reči, da je nastop pokazal mnogo vneme pri pevovodji in zboru, točnost in občutek in tako tudi vsa znamenja za najboljši napredek. Le tako dalje, in »Adriji« ostane slejkoprej venec med našimi okoličanskimi pevskimi društvi. Med posameznimi sporednimi točkami je prav dobro igrala domača godba, ki je tudi spremljala eno pevsko točko. Tu je bila seveda nekoliko premočna. »Mutestemu muzikantu« se je občinstvo prav od srca nasmejalo. Po končanem sporedu se je razvila v dvorani neprisiljena domača zabava, pri kateri se je mladina tudi pošteno zavrtela. Društvu moramo res čestitati na tej tako lepo uspeli prireditvi, enako pa tudi našim vrlim Barkovljanom na njihovi »Adriji«! Vkljub vsemu naša misel ta ne le ni zamrla, temveč živi, krepko živi in napreduje. Le tako pogumno naprej: če nas niso spečih, nas ne bodo bedečih!

Pipčarski sestanek danes zvečer v svrho ozdravljenja pustnih mačkov.

Popravljamo. V brzojavno vest **»Frankovci na Reki«,** objavljeno v včerajšnji »Edinosti« se je vrinila tiskovna napaka. Ime dr. Frankovega spremljevalca se ne glasi dr. Vladimir Sucha, temveč dr. Vladimir **Sachs.** Ta dr. Sachs je tisti človek, ki je z drugimi frankovskimi zarotniki deloval na to, da bi se bil leta 1918. uvedel na Hrvatskem vojaški komisarijat in žnjim strahovlada za vse, kar ni bilo frankovskega. Stvar pa se ni posrečila, in tedanji ban Mihalović je odkril to zaroto, nakar je dr. Sachs seveda moral izginiti.

»Guida commerciale di Trieste«. Izšel je pod tem imenom tretji letnik trgovinskega naslovnika za Trst, ki je nekako dopolnilo splošnega tržaškega naslovnika, kateri izide tekom tega leta. Trgovinski naslovnik obsega na več ko 700 straneh naslove vsega tržaškega trgovstva, obrtništva, oblasti, zavodov in ustanov in je kot tak gotovo priporočljiv vsakomur, zlasti pa trgovstvu in obrtništvu. Dobiva se v vseh knjigotržnicah.

Gorilni plin zadušil dve osobi. K temu poglavju v naši včerajšnji številki moramo dodati v pojasnilo š enekoliko vrstic. Zakonski par se je imenoval po priimku Klančič, a glede pravega vzroka nesreče se je dognalo, da ni bilo krivo vino, temveč da je stari Klančič izvršil samomor iz obupa, ker je našel svojo ženo mrtvo, ko je prišel zvečer domu. Ana Klančičeva, ki je bolehala, je slutila svojo bližnjo smrt ter je o tem tudi večkrat pravila svojemu možu. Tale jo je tolažil, kolikor je mogel, sicer pa ji je obljubil, da tudi on ne bo živel več, če ona umre. Da je mislil pri tem popolnoma resno, je dokazal s svojim dejanjem, o katerem smo obširnejše poročali v včerajšnji številki.

Z usnjem so se hoteli preskrbeti. Na trgu G. B. Vico so bili zasačeni po stražnikih trije možakarji, ko so ravno prišli iz vrat hiše št. 2 v ulici Alessandro Vittorio. Vsak od njih je nosil na hrbtu po eno balo usnja. Ko so zagledali stražnike, jim je postalo takoi jasno, da ne bo nič z njih »kupčijo«, vrgli so usnje na tla ter so odbežali. Posrečilo pa se je vendar aretirati enega od njih; to je neki Hovolek Vittorio brez stalnega stanovanja. Ni hotel povedati, kdo sta bila njegova tovariša. Ukradeno usnje je bilo last Luigija Schmutza, v čigar trgovino so bili vdrli omenjeni trije ptički. Usnje je g. Schmutz sicer dobil nazaj, ali je izjavil, da mu je zmanjkal tudi še en zavoj ševroa v vrednosti 600 lir.

Skrivajte strupene tekočine! Včeraj proti večeru se je zastrupil trinajstletni šolar Mauro Paulettich z amonijakom. Ko je prišel domu v ulico S. Maurizio št. 8, je hotel piti vode. Pri tem je pomotoma vzel časo, v kateri je bil amonijak, in ga izpil, misleč da pije vodo. Peljali so ga na rešilno postajo, kjer so mu izprali želodec.

Uslužbenec, ki jo je popihal z 18.000 lirami. Bil je to Ettore Zimolo, kateri je imel službo v pisarni g. Schiffilina. G. Schiffilin je imel neomajeno zaupanje v svojega mladega šele 17letnega pomočnika, sicer bi mu ne bil poveril iz blagajne svote 18.225 lir. Nekako pred tremi tedni (točno 21. jan. t. l.) mu je šestel gospodar omenjeni denar in ga je poslal z njim v avstrijsko delegacijo, kateri so bili ti tisočaki namenjeni. Zimolu pa so začele sprehajati čudne misli, ko je čutil, da ima nekaj pod pazduho. Gotovo mu je bilo prijetno okoli srca, in njegove misli so splavale daleč v tujino — tja doli v Italijo, a na avstrijsko delegacijo, je seveda popolnoma pozabil. V pisarni ga je čakal g. Schiffilin precej časa, ne da bi ničesar posumnjal. Ko pa se mu je zdelo, da se je le preveč zadržal, je šel naravnost v avstrijsko delegacijo, kjer so mu povedali, da niso videli ni sla ni denarja. Nato je šel g. Schiffilin na stanovanje svojega pomočnika v ulico Cunicoli št. 5. Tu je našel njegovo mater, ki je bila ravno tako v skrbeh kot on. Naravnost pa se je prestrašila, ko je izvedela zakaj ga išče g. Schiffilin. Stvar je bila naznanjena policiji, katera je začela takoj svoja izsledovanja. Zasledili so Zimola v Padovi, kjer je bil aretiran že 27. januarja, ko je ravno bil v postelji v hotelu »della Stella d'oro«, a včeraj so ga odvedli v Trst. Ko je bil Zimolo aretiran, se je našlo pri njem še 8000 lir. Kam je del ostalih 10 tisoč? Ko je zasnoval svoj načrt na podlagi denarja, ki mu ga je bil izročil njegov gospodar, je najprej kupil že v Trstu kolo, ki ga je stalo 600 lir. Na tem kolesu se je odpeljal v Červinjan. Tu je sedel v vlak in se je peljal v Benetke. Iz Benetek je šel v Padovo, kjer si je nabavil novo obleko, in tako prenovljen jo je potem mahnil v Bolonjo. Šele tu se je začelo pravo življenje, kakor pristoja tistim, ki imajo tisočake pod pazduho. Seznanil se je z neko veselo žensko, ki mu je postala »zvesta tovarišica« in tudi pridna pomočnica pri zapravljanju »njegovih« tisočakov. Imel pa je dobro sinovsko srce, kajti v Bolonji se je spomnil svoje matere. Napravil ji je daljše pismo, katerega pa je na neki način dal na pošto v Napolju, češ da se nahaja v omenjenem mestu in ne v Bolonji. Materi je povedal, da je srečen zraven one, ki jo ljubi. Spomnil se je tudi svojega dejanja, kajti v pismu je rekel materi, da se kesa in da se bo ubil, ko mu zmanka denar. Že v Benetkah si je bil Zimolo kupil brovning, toda, kakor je bilo rečeno, mu ni bilo sojeno umreti v tako rani mladosti. Za sedaj se nahaja pod ključem na varnem mestu, kjer niso dovoljene nikake igrače z brovningi in drugimi takšnimi reprotijami.

Tatovi na delu. Neznani tatovi so odnesli iz proste luke dve vreči kave vredne 1400 lir.

— Tatovi so odprli železniški voz na južni postaji in odnesli veliko množino tkanin.

Aretacija. Včeraj so aretirali nekega Josipa Ruginčiča, stanujočega v ulici Madonna del Mare, ker je kradel vojaško blago.

Nevaren padec. Ferucij Samez, star 23 let, stanujoč v ulici Ferriera 45, je včeraj padel iz avtomobila in se pobil po glavi in črepinji. Z vozom rešilne postaje so ga odpeljali v mestno bolnišnico.

DAROVI.

— Za Bošnjaka, ki se nahaja v bolnišnici; smo prejeli več kosov obleke in perila ter obutev. G. Dominik Tence iz Sv. Križa je daroval L. 5'—, N. N. pa L. 30'—.

— **Pipčarji** ob pustu za moško CMD: Gospod V. L. 30'—, Sosi namesto steklenice L. 15'—, Peter ovrnjeno skatljo L. 15'—, Milka za prodan nageljček L. 5'—, zbrano za »žajfo« L. 20'—, Jurca za podkanje L. 10'—. Razen L. 15'—, »Goreniec«, »Trjestin«, Prelog, Milan Kodrič, Nande, Prleški žnidar, Ta krulčev petelinček, Hotenški moštacar, Predujem po L. 5'—, nabrano v kavarni L. 30'—, Tomažič ml. L. 10'—, Ceh L. 10'—, Hribar (Občine) L. 10'—, Parčina L. 10'—, N. N. za sliko neke ugledne rodbine L. 20'—, Stoka V. L. 3'—, Bizjak L. 2'—, dva brata Slavca L. 4 4'—, Provizorični žnidar L. 2'— ; skupaj L. 256'—. Denar hrani uprava.

— Na Ciril-Metodovem plesu so prepičalni vstopnino: G. Ivanišević, Gracijan Stepančič in Siškovič po 50 lir; kap. Ivo Cvitanović, Jugoslaven, Cvenkel, Tomašič in Ložje iz Sežane po 10 lir; Savica Godina, N. N. in dr. Malnič po 5 lir.

— Za šentjakobsko šolo je daroval rojstdjbni trgovec g. Filip Ivanišević L. 300'—. Denar je izročen blagajniku.

Borzna poročila.

V Trstu, dne 17. februarja 1920.

Tečaji:

Jadranska banka	320—	330
Cosulich (Austroamericana)	700—	710
Dalmatia	395—	405
Gerolimich	2800—	2850
Lloyd	1530—	1570
Lussino	2700—	2750
Martinolich	505—	512
Navigazione Libera Triestina	1210—	1230
Oceania	515—	525
Premuda	720—	750
Tripcovich	770—	780
Ampelea	780—	790
Cement Dalmatia	380—	385
Cement Spalato	445—	455
Čistilnica petroleja	2700—	2800
Čistilnica olja	860—	880
Krka	445—	455
Tržaški Tramway	228—	335

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 16. (S.) Lira 33.65.

MALI OGLASI

se računajo po 10 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L. 1.—. Debele črke 20 stotink beseda. Najmanjša pristojbina L. 2.—.

MED (Schlenderhonig) proda Deklevo-Žagar, pošta Košana, Št. Peter na Krasu. Cena po dogovoru. 264

KUPJEM VREČE in cunje in plačam od 20 do 30 lir za 100 kg. Babič, Molingrande št. 20. 243

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko poni. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera.) 3341

SREBRO, zlato in krone plača po najvišjih cenah, Pertot, ul. S. Francesco št. 15, II. nadstr. 231

LAVOR, tudi z vejami, je na prodaj. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 227

TRGOVSKI POMOČNIK išče službe v špecerijski stroki, vešč slovenskega, nemškega in malo italijanskega jezika. Ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »št. 20.« 3362

RADI selitve prodam dva štedilnika. Roćan št. 9, Konsoumno društvo. 261

DEKLE neomadeževane preteklosti in prijetne zunanjosti, veselega značaja, z nekaj svoje opravе, išče mlad posestnik iz prikaznega kraja na deželi v svrho ženitve. Ponudbe, ako mogoče, s sliko, k ise vrne, na ins. odd. Edinosti pod »Velika noč.« 3363

KROJAČNICA Avgust Štular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

JABOLKA, HRUŠKE, FIŽOL gališki, mandolon, koks, bokinc, krompir kupujem male, velike množine. Kuret, Settefontane št. 1.

SPREJME se takoj učenca ali učenka poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, prijetne zunanjosti. Tvrdka Vinko Šket v Ilirski Bistrici. 249

G. PINO, zlatarnica-urarnica
Trst, Corso štev. 15
Kupujem srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah.

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so nas tolažili, vsem darovalcem krasnih cvetlic in vsem onim, ki so na katerikoli način počastili spomin naše nepozabljene

LJUBKE

bodi izrečena tem potom najsrčnejša zahvala.

TRST, 18. februarja 1920.

Družina Štrancar.

Oglas javne dražbe.

Samo svake nedelje, počam od 15. veljače t. g., dok zaliha traje, **prodavati će se** u trgovini Potrošnog društva u Narodnom domu ispod Buzeta, po dobrovoljnoj

javnoj dražbi

preostala roba i to na pojedine komade i na cele blokove.

Imade raznih željeznih, staklenih, porculanskih, drvenih i. t. d. predmeta za trgovce, zanatnike i domaću porabu. Kad svrši ova rasprodaja, nastavit će se sa prodajom manjih, srednjih i velikih bačava, dvaju preša za grozdje te kočija, voza i predmeta za konjsku opremu.

Morebitne obavesti daje potpisano društvo.

BUZET, 9. II. 1920.

Za Potrošno obrtno gospodarsko društvo
UPRAVNI I NADZORNI ODBOR.

PRIPOROČILNICE TVRDKE

TRGOVINA JESTVIN
via Genova (Campanile) 13. Zaloga: kave, olja, mila, sveč, sardin, kakava, čokolade, čaja i. t. d. Pristni Jamaika rum, konjak, vermouth, marsala, višnjevec ter raznovrstna vina, vse po zmernih cenah. **Ivan Bidovec.**

MEHANIČNA DELAVNICA.
Odlikovana livarnica Osvaldella. Via Media 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračuni.

KNJIGOVEZNICA.
Pietro Pippan, Trst ulica Valdirivo 19. Artistična vezava. Zepni koledarji lastnega izdelka. Vpisniki (registri) posebnega sistema. 201

DAMSKA KROJAČNICA
A. Rieger, Trst, ulica Commerciale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. Postrežba točna. 337
Popoldne točno ob 15

MAJOLIČNE PEČI IN ŠTEDILNIKI.
M. Zeppar, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202

PAPIR.
Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vrečic lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. Gastone Dollinar, Trst, Via dei Gelsi 16. 256

Pozor!

V ulici Udine (prej Belvedere) štev. 49, se nahaja PRODAJALNA USNJA, KOŽ, sploh vseh čevljarskih potrebščin. — Specijaliteta: Za krojenje in prešivanje (štepanje) zgornjih delov najmodernejše fasone.

Filipčič in drug.

HERMANGILD TROCCA, TRST
ul. Barriera Vecchia štev. 8
ima veliko zalogo mrtvaških predmetov.
Venci iz porcelanetn biserov, vezani z mehko žico, iz umetnih cvetlic s trakovi in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. Najnižje konkurenčne cene.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal Via Nuova - S. Caterina.
Vel ka izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, ba hant, svile, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

Pozor!

Izdelujem vsa lasna dela iz česanih (mešanih) in rezanih las po najnižjih cenah. — Kupujem izčesane in rezane lase. JOSIP KOLAKOVIČ, brivec in lasničar — Ajdovščina. — —

Trgovina z mrtvaškimi predmeti
E. STOKER
Trst — Trg Giambattista Vico št. 9.
Prodajajo se venci iz biserov in kovine, umetnih cvetlic; po naročilu tudi venci iz svežih cvetlic, sveče, svetilniki, angelčki, mrtvaške krste. Sprejemajo se posnemanja in povečanja vsakovrstnih slik, tudi na porcelano. — Delo zajamčeno. Postrežba točna. Cene zmerne.

V četrtek, 19. februarja, ob 13.30 se bo vršila
javna dražba
v vili Necf v Grljanu. — Prodajalo se bo razno pohištvo in porcelan.

Nov dohod:
Čokolada Giacrina z lešniki in brez lešnikov
„ Block Bonatti in Perugia po 50, 70, 90, 500 gr
„ Mignon po L. 12.— kg
„ Lactusla Luisa, Pasta Gianduia
Talmone fondents, Creme Bonatti, Thea
Bastoni Mandarino in Nolsette
Pacchetti Club
Čokoladni sladkorčki Fantasie, Gianduidie
Perle Caffe, Cri Cri
Torrone Cremona
Biškotti Oreggia, Kakao Talmone
Konserva v posodah od 5, 2, ½ kg
Sveče Arena
Milo Delagon. Kondenzirano mleko I. vrste amerikansko
pri tvrdki FRATELLI BUCHBINDER
Trst, ulica Zonta št. 7

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ
prej dr. BODO
Zobozdravnik dr. E. CLONFERO
— in —
dentist STANKO PERHAVEC
Trst, trg Goldoni štev. 11, II. nadstr.
sprejemata od 9-12 in od 15-19

Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone.
Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki

KROMPIR
droben, zdrav za krmo, po 30 stotink.
Jakob Vatovec, Trst, ul. Torre bianca 19.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Reserve K 3,500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 3½% letnih obrestim, v kontokorentnem prometu proti 3% letnih obrestim. Za odpoved navezane vezane sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (Cassa forziri)
Blagajna posluje od 9.30—12.30 in 14.30—16

Prodajo se:
4 mizarski stroji s predstavki z vsemi pritiklinami in transmisijo, 1 majhen parni stroj ca 6 HP in ca 100 m cevi za parno kurjavo. Natančno se poizve pri GRUDEN JOSIPU, Idrija štev. 403.

POZOR!
Plačam za srebrne krone, goldinarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgoci.
ALBERT POVH, urar ul. Manzoni 17, v. 2, pr.

KOŽUHARNICA
v Trstu, ul. Gatteri št. 32
kupuje
lisice, kune in zajce
po najvišjih cenah.
Stroji, barva in izdeluje vsakovrstno kožuhovino.